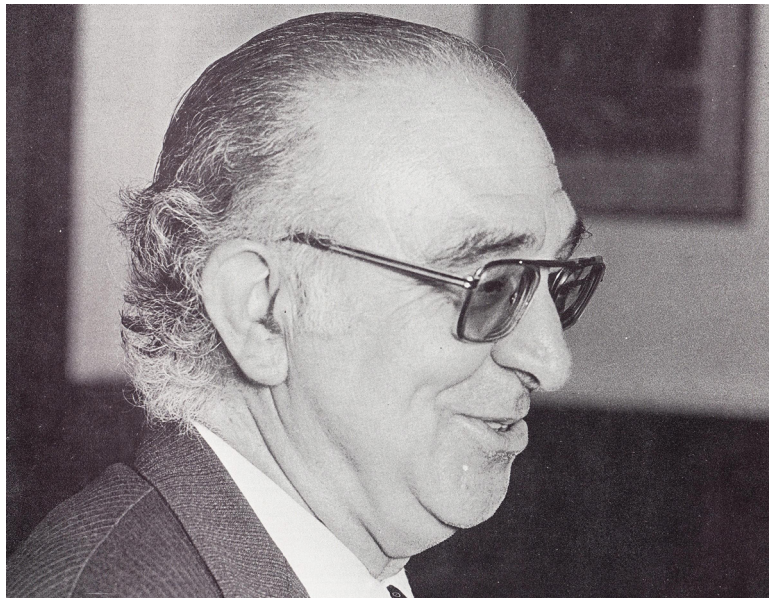

UNITAT DIDÀCTICA
BATXILLER

**Manuel
SANCHIS
GUARNER**

M. Sanchis Guarnier

Manuel SANCHIS GUARNER

BATXILLER

Manuel Sanchis Guarnier és una figura imprescindible en la configuració del País Valencià actual, tant per la seua contribució a través dels estudis sobre llengua, literatura i història valencianes, com per la tasca de dinamitzador cultural i pel seu mestratge en la formació del professorat valencià des de les aules de la Universitat de València.

En aquestes pàgines presentem una panoràmica de les seues aportacions a la societat valenciana a través de diverses activitats.

EL PERSONATGE

“Deia Azorín que el patriotisme s’ha de fonamentar en l’estudi de la Geografia. Tot amador de la ciutat deu conèixer-ne la geografia urbana, i no sols ha d’instruir-se sobre les seues pedres, sinó també sobre els fets i els neguits de la gent que hi viu i que hi va viure, és a dir la seua Història.[...] El coneixement de la Geografia i la Història del propi país i la pròpia ciutat vitalitza els pobles, per tal com en ensenyar-los què són i què han estat, els ajuda a veure què poden ser, els infon consciència de la pròpia personalitat i els dona sentiment de seguretat en acarar-se amb les perspectives de l’esdevenidor. De fet, només la voluntat de futur col·lectiu fa que el passat tinga valor.”

Manuel Sanchis Guarnier,
La ciutat de València. Síntesi d’Història i de Geografia urbana (1972).

ESCRIU

1. Saps qui era Azorín?
2. Busca al diccionari alguna paraula que potser no coneixes, com ara *neguit*, *vitalitzar*, *infondre*, *acarar-se* o *esdevenidor*.
3. L'escriptor de Monòver afirmava que l'amant de la ciutat havia de conèixer-la a través de l'estudi de les pedres. Explica què entens per aquesta afirmació.
4. Per la seua part, Sanchis Guarner assegura que el coneixement de la geografia i la història vitalitza els pobles. Busca sinònims de «vitalitzar» per ajudar-te a entendre aquesta idea.
5. Elabora un text breu on reflexiones sobre la importància de conèixer què són i què han estat els pobles al llarg dels segles per tal de construir el seu futur.

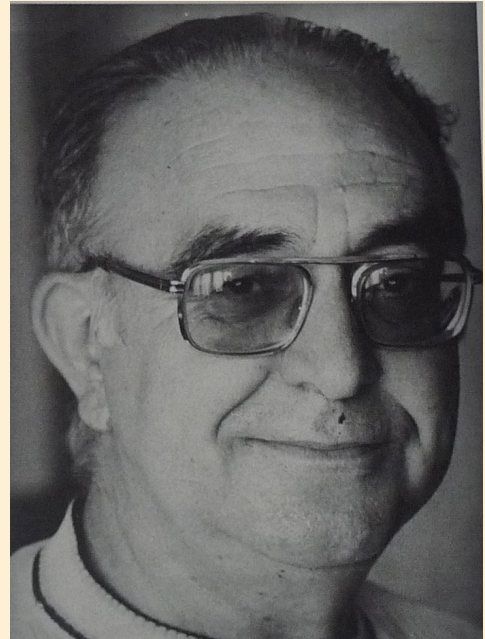
NOTES BIOGRÀFIQUES

Manuel Sanchis Guarner va nèixer el 9 de setembre de 1911 a la ciutat de València, on també va morir el 16 de desembre de 1981. Des de ben prompte va manifestar un gran interès per la llengua i cultura dels valencians, segurament per influència del seu oncle, el canonge i historiador **Josep Sanchis Sivera**, que es va fer càrrec de la seua educació a la mort dels seus pares.

Va estudiar Dret i Filosofia i Lletres, secció d'Història, i va participar, en els anys 30, en la fundació d'**Acció Cultural Valenciana**, entitat universitària de caràcter valencianista. Posteriorment, els seus interessos es van decantar cap a les llengües arran de l'ampliació d'estudis que va dur a terme a Madrid davall del mestratge de **Ramon Menéndez Pidal**. Va ser en aquells moments, el 1932, quan va conèixer nombrosos personatges que influïrien de manera decisiva en la seua trajectòria, sobretot a **Tomás Navarro Tomás**, amb qui va treballar en l'**Atlas Lingüístico de la Península Ibérica**. Aquesta tasca, a més a més, el va relacionar amb el menorquí **Francesc de B. Moll**, que es va convertir en un gran amic seu i, junts, recorregueren la major part del territori catalanoparlant confeccionant nombroses enquestes lingüístiques.

Arran del colp d'estat franquista de juliol de 1936 es va incorporar, com a voluntari, a les milícies de la Federació de Treballadors de l'Ensenyament i en poc de temps va adquirir el grau de capità. La seua participació activa en defensa de la República li valgué la condemna a dotze anys de presó, segons la sentència, per «auxilio a la rebelión» i per estar afiliat a **Esquerra Valenciana**. Encara que no va complir la totalitat de la condemna per beneficiar-se d'un indult general, va estar empresonat quasi quatre anys, i en eixir va acceptar l'oferiment del seu amic Francesc de B. Moll de col·laborar en l'elaboració del **Diccionari català-valencià-balear**, iniciat el 1901 pel mossén mallorquí **Antoni M. Alcover**.

A Mallorca va residir durant setze anys, al llarg dels quals va dur a terme una important tasca lingüística i literària, i es va integrar completament en la vida cultural i social de l'illa. El 1959 va retornar a la seua sempre enyorada ciutat de València per tal d'impartir classes de francès a l'Institut Sant Vicent Ferrer i també alguns cursos a la Universitat de València. En aquest sentit, cal destacar la seua tardana arribada al món universitari a causa de les difícils circumstàncies personals que hagué de viure i a l'ambient tan refractari de la Universitat pel que feia a la llengua dels valencians. Així, no va ser fins a 1973 que es va incorporar com a professor de francès a la Facultat de Filosofia i Lletres, el 1977 va aconseguir el nomenament com a professor de Lingüística Valenciana i el 1978 va fundar l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (IIFV).

INVESTIGA

1. Hem comentat la importància de **Josep Sanchis Sivera** en la formació del jove Manuel, però, quin paper va tindre en el món cultural valencià de principis de segle xx?
2. Busca informació sobre què és un «atles lingüístic» i, concretament què és l'**Atlas Lingüístico de la Península Ibérica**, projecte en el qual va col·laborar Manuel Sanchis Guarner.
3. Investiga sobre les característiques d'un projecte similar corresponent al domini lingüístic de la llengua catalana i explica les característiques més importants.

Treballant en les cèdules de la calaixera del Diccionari català-valencià-balear
(Alfons Llorenç: *Retrats d'una vida*, 1984)

4. Durant setze anys, Manuel Sanchis va residir a Mallorca treballant al **Diccionari català-valencià-balear**, una obra colossal i una fita de la nostra lexicografia, i que actualment està disponible en línia: <https://dcvb.iec.cat/>. Busca informació sobre l'obra i sobre el procés d'elaboració a partir de la imatge i comenteu-la a classe.

Desdebenjovevaadquirirunasòlidaformacióhumanísticaiun elevat grau d'especialització en història i lingüística. Però, a més, a poc a poc va forjar-se en la seua personalitat la consciència de pertànyer a un poble, el valencià, posseïdor d'unes característiques culturals ben particulars i individualitzades, producte dels processos històrics, entre les quals destacava la llengua pròpia.

Perquè per a Sanchis els valencians som un poble producte de la cultura, i no de la natura, perquè no som cap raça, un concepte que està íntimament relacionat amb el de llengua, en tant que «reflecteix tant la cultura i la personalitat de l'individu com de la seua comunitat» perquè la «llengua i el pensament són lligats indissolublement». Per tant, la llengua és l'expressió d'una cultura, la «manifestació de la mentalitat d'una col·lectivitat».

És per això que l'activitat cultural, en un sentit ampli, ha sigut la base de la seua activitat acadèmica, social i política, i només des d'aquesta perspectiva la podem entendre: **treballar per la cultura es convertia a treballar pel present i pel futur del poble valencià.**

Conseqüent amb aquest ideari, **podem esquematitzar la tasca cívica i cultural de Manuel Sanchis Guarner en tres eixos:**

- **va fundar i impulsar entitats culturals** tant en l'àmbit cívic com en l'institucional, com ara Acció Cultural Valenciana (1930), l'Institut d'Estudis Valencians (1937), l'Institut Universitari de Filologia Valenciana (1978), posteriorment Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (1987).

- **va participar en entitats culturals de signe i ideologia molt diversa**, perquè s'havia d'adaptar a les circumstàncies polítiques i socials de cada època, a les quals aportava la seua visió sobre la llengua i la cultura. Durant la II República va col·laborar amb entitats nacionalistes com el Centre d'Actuació Valencianista o Proa, i durant el franquisme s'integrà en Lo Rat Penat o el Centro de Cultura Valenciana, de marcat caràcter regionalista. Però també va participar activament en moltes altres, com ara la Fundació Gaetà Huguet, l'Ateneu Mercantil de València, l'Aula Ausiàs March, la Societat Econòmica d'Amics

Manuel Sanchis Guarner en l'Aplec del 25 d'Abril del 1981

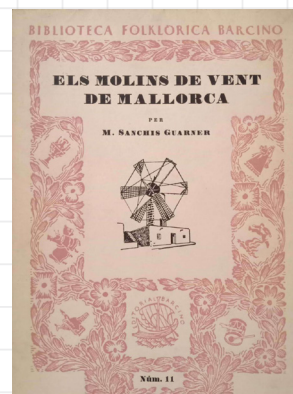
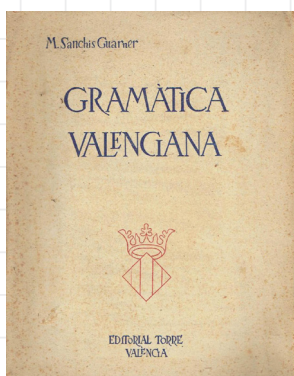
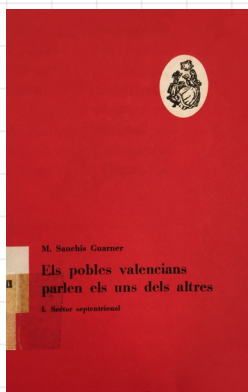
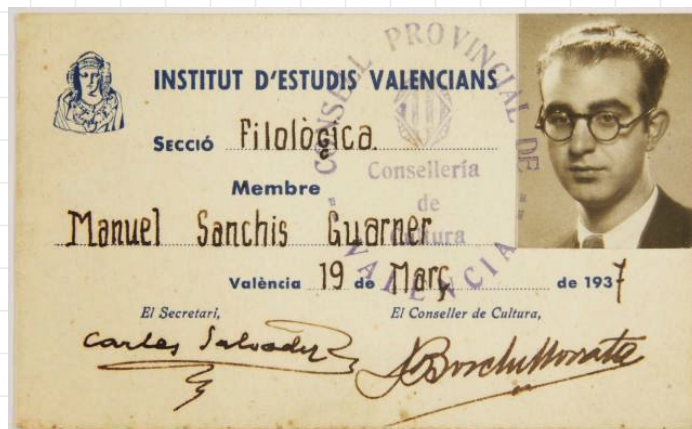
del País, el Consell per al Foment de la Llengua Valenciana, Acció Cultural del País Valencià, la Fundació Ausiàs March o el Cercle de Belles Arts de València.

- és autor d'una ingent obra caracteritzada per la vastedat d'interessos, que abasta des de llibres i articles acadèmics, tant en el camp de la lingüística com de la història o de la cultura popular; com de caràcter divulgatiu, com ara articles en la premsa, en enciclopèdies, pròlegs de llibres, ressenyes, entrevistes, conferències i discursos; a més a més, va ser responsable de l'editorial L'Estel i va publicar antologies literàries, obres medievals o textos de cultura popular.

Per tot açò, podem considerar que ha sigut, en definitiva, el que **hui anomenariem un activista per la llengua i la cultura dels valencians**.

INVESTIGUA I CREA:

1. Què és per a tu un activista? Podries citar algun nom relacionat amb camps com el medi ambient, la defensa dels drets humans o la lluita per la igualtat de les dones?
2. Al text apareixen citades diverses entitats culturals amb les quals Manuel Sanchis Guarner va relacionar-se en diverses èpoques. Busca informació sobre una d'elles i posteriorment exposa conjuntament les informacions que heu obtingut, destacant els seus objectius.
3. La seua obra es caracteritza per «la vastedat d'interessos», és a dir, per la gran varietat de temes que estudia, ara bé, sempre relacionats amb la nostra història, llengua i cultura. Destaca el títol de diverses obres de temàtica variada.

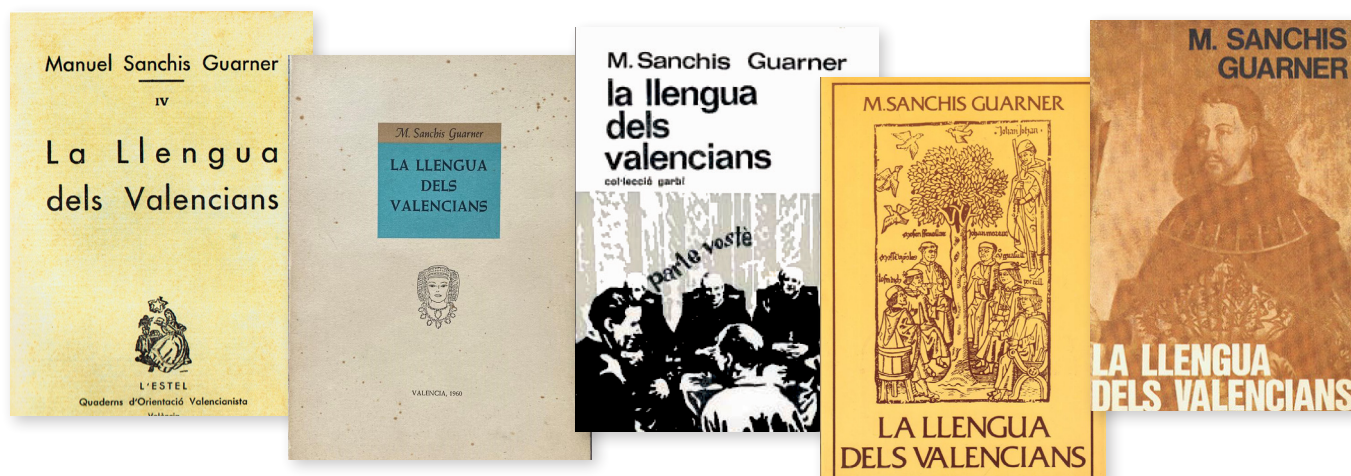
4. Visioneu el documental *El llegat de Manuel Sanchis Guarner*, elaborat per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, amb motiu de la declaració com a Escriptor de l'any 2006, que ofereix una informació ben completa sobre la seua vida i obra: <https://youtu.be/5bLREWulbaQ>

A partir d'ací podeu preparar per grups diverses exposicions orals sobre les etapes de la seua vida: els orígens familiars, la formació universitària, l'època republicana, els treballs a l'ALPI, la participació en la Guerra Civil, l'estada a Mallorca i el treball al DCVB, el retorna a València, l'etapa com a professor universitari, la transició, els reconeixements acadèmics i populars, l'atemptat contra la seua vida, i podeu introduir una valoració de conjunt del personatge.

LINGÜISTA I HISTORIADOR DE LA LLENGUA

Sanchis Guarner és autor d'importants estudis filològics, lingüístics i d'història de la llengua, tant acadèmics com de caràcter didàctic i divulgador, entre els quals destaquen *La llengua dels valencians*, *Introducción a la historia lingüística de Valencia*, o *Aproximació a la història de la llengua catalana*. A més a més, és autor de la *Gramàtica valenciana* (1950), el primer estudi rigorós i científic sobre els parlars valencians, nascuda amb un objectiu normalitzador. Per altra banda, cal destacar la seua faceta com a «mestre i fundador de la dialectologia», en paraules d'Emili Casanova, pel rigor metodològic dels seus estudis.

INVESTIGA I CREA: *La llengua dels valencians*

Es tracta d'una de les obres més emblemàtiques de Manuel Sanchis Guarner. Editada el 1933 amb una finalitat didàctica, pretenia oferir al lector una informació clara i objectiva sobre els aspectes essencials de la llengua dels valencians, com ara la seua formació, extensió, vitalitat i un resum històric i literari.

Amb posterioritat, el llibre s'ha continuat publicant fins a l'actualitat, amb diverses reedicions revisades i augmentades per l'autor, i encara el podem trobar a les llibreries. En aquest sentit, podem afirmar que *La llengua dels valencians*, amb milers d'exemplars venuts, ha estat el llibre que més ha fet per donar una informació clara sobre la llengua i la personalitat dels valencians al llarg de la seua història, i una de les obres que ha contribuït de manera més decisiva a la recuperació d'una consciència nacional entre els valencians.

Com a mostra, seleccionem uns fragments que podeu llegir a classe en veu alta i a continuació expressar les vostres opinions sobre el que us suggereixen les seues reflexions:

Un poble que oblida el seu idioma, és un poble en el trànsit de la mort. El món s'empobreix cada vegada que desapareix una cultura. L'extermini d'una llengua, d'una cultura i d'un poble, són una sola i mateixa cosa.

[...]

Parlar d'una manera peculiar significa pensar d'una manera privativa, i pensar d'una manera privativa significa concebre la vida d'una manera pròpia. La llengua i el pensament són lligats indissolublement, i l'extermini d'una llengua vol dir l'extermini de la cultura de la qual la llengua és l'expressió. Un poble que oblida el seu idioma, és un poble en el trànsit de la mort.

[...]

Hem d'estimar la llengua pròpia no amb orgull sinó amb un amor filial i generós. Com a expressió d'una cultura, com a manifestació de la mentalitat d'una col·lectivitat, la llengua té el seu geni propi, i el comunica a tots els esperits que l'assimilen. La llengua és creació col·lectiva d'un poble, subjecta a la història particular d'aqueix poble; qualsevol fenomen idiomàtic, el que puga semblar més espontani i improvisat, depén sempre d'una tradició històrica.

Manuel Sanchis Guarner *La llengua dels valencians* (1985)

DIALECTÒLEG I LEXICÒGRAF

El curs 1931-32 Sanchis Guarner va anar a Madrid per a doctorar-se en Filosofia i Lletres, secció Història, i posteriorment va obtenir una beca de la Junta de Ampliación de Estudios e Investigaciones Científicas per a poder treballar al Centro de Estudios Históricos, dirigit per Ramón Menéndez Pidal. Va ser en aquest organisme que va conèixer Tomàs Navarro Tomàs que dirigia els treballs preparatoris per a l'*Atlas Lingüístico de la Península Ibérica* (ALPI), un ambiciós projecte que pretenia recollir una mostra de la parla popular de les diverses llengües peninsulars davant dels perills de desaparició pels accelerats canvis del model de vida de l'època.

Sanchis va recórrer abans de la Guerra Civil la major part del territori catalanoparlant confeccionant enquestes lingüístiques, juntament amb el menorquí Francesc de B. Moll, que es convertí en un gran amic seu. Posteriorment, entre 1943 i 1956 es va completar la recollida d'enquestes, en total de 525 localitats, 280 corresponents a l'espanyol, 97 al domini lingüístic catalanoparlant i 150 al gallec-portugués.

Pel que fa al País Valencià, es van portar a terme enquestes en un total de 41 pobles: Cincorres, la Pobla de Benifassà, Vilar de Canes, Peníscola, Vistabella del Maestrat, el Castell de Vilamalefa, Fanzara, l'Alcora, Orpesa, Teresa de Begís, Assuévar, Aín, Moncofa, Ademús, Toixa, Casinos, Marines, Caudete de las Fuentes, Pedralba, Rafelbunyol, Quart de Poblet, Godella, Torís, Dosaigües, Polinyà de Xúquer, Massalavés, Teresa de Cofrents, Anna, Llanera de Ranes, Beniopa, Moixent, Biar, Benilloba, Benialí, Calp, el Pinós, Montfort, el Campello, Crevillent, Dolores i Guardamar.

INVESTIGA I CREA

Actualment encara es treballa sobre l'*Atlas Lingüístico de la Península Ibérica*, i s'ha posat a disposició dels interessats nombrosos materials utilitzats en la seua elaboració, així com una part dels materials inèdits. Podeu consultar-lo ací: <http://alpi.csic.es/ca>

Podeu veure la galeria d'imatges i fer-vos una idea de les característiques de les persones entrevistades per a recollir la seua manera de parlar: http://alpi.csic.es/ca/galeria/trabajos_galeria

I també podeu consultar els quaderns de les enquestes:
http://alpi.csic.es/sites/default/files/l_marcas.pdf

Diccionari català-valencià-balear

L'obra va nèixer amb l'objectiu de formar «l'inventari de les paraules que formen la llengua catalana, ab les seues varietats dialectals». El va iniciar el 1901 el mossén mallorquí **Antoni M. Alcover** i posteriorment va continuar Francesc de Borja Moll. Acabada la Guerra de 1936-39, Sanchis Guarnier va ser jutjat i condemnat a 12 anys de presó, dels quals en va complir quatre, atés que es va beneficiar d'un indult, i va ser aleshores que Moll li va oferir treballar en l'elaboració del **Diccionari català-valencià-balear**, amb la qual cosa es va traslladar a Mallorca, on va viure des del 1943 fins a 1959.

La seua tasca era de redactor auxiliar, havia de classificar les accepcions de cada paraula i millorar la redacció de cada fitxa. A partir d'aquest treball previ, Moll s'encarregava de redactar l'entrada definitiva del diccionari. La publicació del DCVB va iniciar-se el 1926 i no va culminar fins al 1963. Està format per deu volums, amb quasi 10.000 pàgines, que inclouen més de 160.000 articles amb 1.500 il·lustracions en blanc i negre.

Francesc de B. Moll

A tall d'exemple analitzem l'entrada corresponent a «cotxe»:

COTXE (i sa var. *cotxo*). *m.*: cast. *coche*.

1. Vehicle relativament gran, de quatre rodes, destinat al transport de persones. No gosen ni presumesquen anar ab cotxes ni ab carros, doc. a. 1628 (Boll. Lul. iii, 32). Un cotxo de fusta de jugar les criatures, doc. de Vic, a. 1674 (Aguiló Dicc.). [...].
Posar o treure cotxe: adquirir-lo i començar a usar-lo un particular. **Senyor de cotxe:** persona prou adinerada per a tenir cotxe propi. **Cotxe de família:** el que té de sis a vuit seients (Barc.). **Cotxe de camí:** el que està especialment destinat a fer viatges. **Cotxe de carrera, de línia, o de passatge:** el que fa regularment viatges entre dos punts fixos. **Cotxe de lloguer, o de plaça, o de punt:** el que està a disposició del públic per a llogar-se a qui el necessiti dins les poblacions. **Cotxe d'indústria:** vehicle de quatre rodes amb una caixa gran rectangular i tancada, destinat al transport de mercaderies (Barc.). **Cotxe de tomba:** el que per la forma especial del cel o sostre sembla una tomba (Mall.). **Cotxe dels morts:** el que està destinat a transportar els cadàvers al cementeri [...].
 || **2.** Vagó; cadascun dels vehicles que formen un tren de vapor o elèctric «Viatgem en cotxe de primera», «M'agrada viatjar en cotxe-restaurant».
 || **3.** Vehicle automòbil. «Tinc un cotxe de cinc places».
 || **4.** fig. Cotxe parat: balcó, casa o altre paratge des d'on es pot veure molt de moviment de gent, com si es passegessin amb un cotxe (Barc.).
 Loc.—**a) Cotxe i cotxadura, i ordi per sa mula:** es diu parlant de gent molt ambiciosa i exigent, que demana massa.—**b) Ara sí que ho serà, cotxo!:** es diu quan se vol ponderar una cosa extraordinària (Palma).—**c) Anar amb el cotxo d'En Taló:** anar a peu (Mall.).
 Fon.: kóʎə (pir-or., or.); kóʎe (occ., val.); kóʎo (mall.); kóʎu (men.).
 Intens.:—a) Augm.: *cotxàs, cotxarro*.—b) Dim.: *cotxet, cotxel·lo, cotxeu, cotxiu, cotxoi, cotxarri, cotxarrinoi*.—c) Pejor.: *cotxot*.
 Etim.: del cast. *coche*, al qual s'han assignat diversos orígens; tal vegada el més probable és el magiar **kocsi**, mat. sign. (Meyer-Lübke REW 4729). [adaptació].

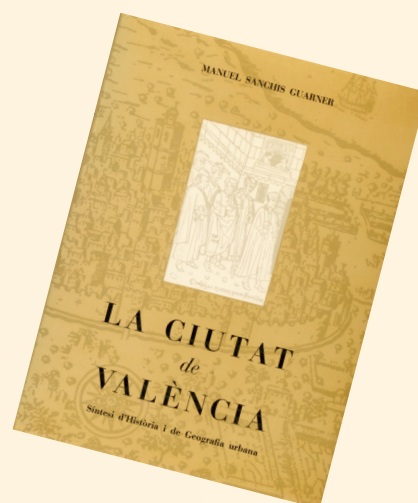
Les entrades del DCVB són molt completes i tenen una estructura ben definida que correspon bàsicament als apartats següents. Completa la columna amb el text corresponent a cada apartat o indicant el número de la línia:

Estructura de l'entrada	Text
Definició	
Localització	
Equivalència al castellà	

Documents antics	
Paremiologia: locucions, frases fetes, refranys	
Sinònims / antònims	
Intens.: Augmentatiu / Diminutiu	
Etimologia	

HISTORIADOR

Una altra faceta importantíssima del seu treball és la dedicada als estudis històrics, destacant-ne els relacionats amb l'època musulmana, la pervivència dels mossàrabs i la conquesta de València per Jaume I, temes que tracta en el primer volum de la *Història del País Valencià* d'Edicions 62. Però si hi ha una obra que ha marcat un abans i un després en la historiografia de la capital valenciana, eixa és *La ciutat de València. Síntesi d'història i de geografia urbana*, l'estudi individual més interessant escrit sobre el nostre cap i casal i que encara continua sent un referent per a conèixer la història de la ciutat.

INVESTIGA I CREA

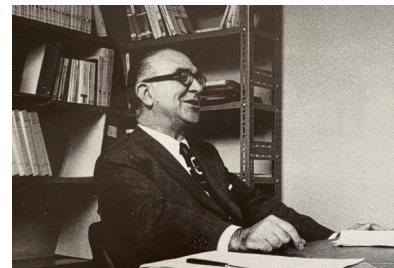
La ciutat de València

El llibre *La ciutat de València* va publicar-se el 1972 i presenta una visió de la ciutat i la seua evolució urbana des de múltiples perspectives, des de l'arquitectura i l'arqueologia a les tradicions o el folklore, tenint en compte els fets i la gent protagonista de la vida quotidiana. L'obra va despertar la consciència sobre l'estima a la ciutat i sobre els perills d'un creixement desordenat, amb projectes tan terrorífics com la urbanització del Saler o la construcció d'una autopista en el llot vell del Túria.

Visualitzeu el vídeo sobre l'exposició «Cap a la ciutat Monstre» (https://www.apuntmedia.es/noticies/cultura/nau-revisa-una-exposicio-ciutat-valencia-sanchis-guarner_1_1580534.html), reflexioneu sobre l'evolució de la ciutat de València en els darrers anys, elaboreu un text o un guió i exposeu en veu alta a classe la vostra opinió sobre com hauria de ser el seu creixement.

Un altre dels camps on Sanchis Guarnier dugué a terme una important tasca investigadora va ser en la història de la literatura, sobretot amb els seus estudis sobre la Renaixença: *La Renaixença al País Valencià*, *El sector progressista de la Renaixença valenciana* o *Els felibres i València*. Igualment, també són importants els seus treballs sobre els *Sermons de Quaresma de Sant Vicent Ferrer*, *Els inicis del teatre valencià modern*. (1845-1874), els poetes insulars i valencians contemporanis o sobre *Les Trobes en lahors de la Verge Maria*, entre molts altres.

INVESTIGA I CREA

1. Els estudiosos han classificat les seues investigacions en el camp de literatura en diversos eixos temàtics. Pots consultar ací les obres publicades: <https://www.escriptors.cat/autors/sanchisguarnerm/obra>. Anota el títol d'algun llibre o article en cadascun dels apartats següents:

a) Literatura medieval: _____

b) Història del teatre valencià: _____

c) Literatura popular: _____

d) Renaixença valenciana: _____

e) Literatura de les Illes Balears: _____

f) Literatura valenciana del segle xx: _____

2. Les dues figures més significatives de la Renaixença valenciana van ser Teodor Llorente i Constantí Llombart, dos personatges de característiques molt diferents, però que van exercir un paper determinant en la recuperació del valencià com a llengua de cultura al segle XIX. Elabora un text breu sobre l'obra i significació d'un dels dos personatges i exposa-la davant dels companys a classe.

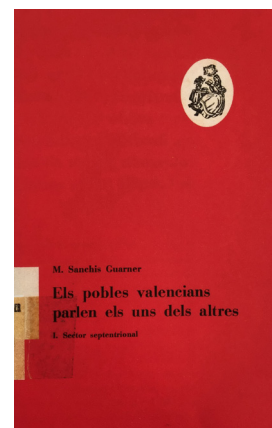

3. Constantí Llombart va impulsar la publicació de la revista *Lo Rat-penat*. Calendari llemosí, que va aparèixer des del 1875 fins al 1884. Actualment, la pots consultar a través de Bivaldi, la Biblioteca Valenciana Digital. Revisa el primer exemplar, https://bivaldi.gva.es/es/catalogo_imagenes/grupo.do?path=1014143, i anota el nom d'alguns dels col·laboradors i explica quins tipus de textos són els que predominen.

INVESTIGADOR I DIVULGADOR DE LA CULTURA POPULAR

Un dels camps de treball i investigació més estimats pel professor Sanchis Guarnier va ser el de l'etnologia, el folklore i la cultura popular, com bé queda demostrat per les més de cent publicacions relacionades amb aquesta temàtica. El seu treball en l'*Atlas Lingüístico de la Península Ibérica* el va portar a recórrer desenes de pobles del nostre domini lingüístic, a la confecció d'enquestes lingüístiques entrevistant persones que li parlaven dels costums i tradicions de cada zona i a recollir gran quantitat de dites populars, llegendes, locucions, malnoms, proverbis, refranys o frases fetes, que després va classificar i estudiar, amb l'objectiu de preservar un tresor que desapareixia davant dels accelerats canvis de vida. Entre les seues obres destaquen *Els vents segons la cultura popular* (1952), *Les barraques valencianes* (1957) i, especialment, la sèrie de llibres *Els pobles valencians parlen els uns dels altres*.

INVESTIGA I CREA

1. D'aquest darrer llibre són les següents dites i refranys referits a diversos pobles de la Ribera. Llig-los en veu alta i explica el significat:

Gent de la Ribera, gent falaguera.
Faena de la Ribera, la teua la primera.
Als de Favara, gira'ls la cara.
En Cullera, a vora pont, més val vendre que comprar.
En Riola, qui no corre vola.
Del Perelló, gos i fartó.
De Corbera i dolces.

2. I també les següents cançons:

En Cullera han mort un burro,
en Fortaleny l'han pelat,
en Favara l'han fet a trossos
i en Llaurí se l'han menjat.
Per a bon raïm, Xixona;
Per a figues, Ontinyent;
Per a gaiatos, Corbera;
P'a taronges, Carcaixent.
Alzira, cau de raboses;
i Algemesí, la llobera;
Albalat s'enduu la fama
de la gent malfaenera.

3. Ara us toca a vosaltres fer el mateix que feia Manuel Sanchis Guarner, preguntar a la gent del vostre poble, ciutat o comarca si coneix refranys, frases fetes o cançons populars. Les pots gravar amb el mòbil i després transcriure-les i, fins i tot, podeu gravar algun vídeo amb la persona que les diga en veu alta. Finalment, presentareu el vostre treball a classe.

MESTRE DE MESTRES, PROFESSOR DE PROFESSORS I PROFESSORES

A més a més, tot i ser important la seua immensa producció escrita, també és fonamental la gran tasca de mestratge impulsada des de les aules, sobretot les de la Facultat de Filologia de la Universitat de València. Primerament amb els cursos de llengua i cultura valencianes que va impartir des de 1954 o amb la creació de l'Aula Ausiàs March el 1959; posteriorment, des del Departament de Lingüística Valenciana, va dur a terme un important treball en la formació de les joves generacions de filòlegs valencians. Cal recordar també que des del curs 1975-76 va ser director de l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE), des d'on va impulsar la creació dels cursos de Lingüística Valenciana i la seua Didàctica per al reciclatge del professorat, que contribuïren significativament a la implantació de l'ensenyament del valencià a les escoles. Finalment, el 1980 fou elegit degà de la Facultat de Filologia i director de l'Institut Universitari de Filologia Valenciana. La seua dedicació a l'ensenyament en la Universitat va acabar amb la seua jubilació forçosa el 9 de setembre de 1981. A penes un parell de mesos després va morir.

INVESTIGA I CREA

Tenia una gran vocació per l'ensenyament. Era assequible i no li importava repetir les explicacions, i posseïa una qualitat, per a mi fonamental en el mestre: l'esperança en les possibilitats del deixeble. El seu exquisit tacte ajudava l'alumne i possibilitava el diàleg. I així sempre que sorgia un dubte, intentava resoldre'l de seguida. Viví, i el temps li donà la raó, com si els moments li faltaren. Es veia encara tanta faena per davant! Tenia tota la didàctica i la implantació de la llengua a l'escola per fer [...] D. Manuel, per la seua dedicació personal, la seua valentia i la seua lucidesa. S'ha convertit en el referent, el primer i el màxim referent en l'estudi científic de la nostra cultura.

Marina Zaragoza, Manuel Sanchis Guarner: el compromís cívic d'un filòleg, Universitat de València, p. 164-166.

1. Segons Marina Zaragoza, quines qualitats tenia Manuel Sanchis Guarner com a mestre?
2. I segons la teua experiència, com hauria de ser el professor ideal?

MEMBRE D'INSTITUCIONS CULTURALS I CÍVIQUES

Allarg de la seua vida fou membre de nombroses institucions culturals i lingüístiques. Així, el 1947 s'incorporà a l'Instituto Miguel de Cervantes de Filología Hispánica del CSIC. El 1950 fou nomenat membre de la secció filològica de la Institució Alfons el Magnànim, el 1951 de l'Estudi General Lullià i, el mateix any, també fou elegit membre corresponent de la Real Academia Española; el 18 de març de 1961 ingressà a l'Institut d'Estudis Catalans, el 1962 fou nomenat director numerari del Centre de Cultura Valenciana i el 1966 s'incorporà a la Real Academia de la Historia; finalment, el 1969 ingressà en la Reial Acadèmia de les Bones Lletres de Barcelona.

També fou membre actiu de diverses institucions cíviques i socials al marge de les acadèmiques, com ara la Fundació Huguet de Castelló, l'Ateneu Mercantil de València, el Consell per al Foment de la Llengua Valenciana, la Fundació Ausiàs March, Acció Cultural del País Valencià o el Cercle de Belles Arts de València.

L'home símbol

En un moment determinat Manuel Sanchis Guarner se'ns va convertir en un home-símbol: per als uns i per als altres. Potser no ho volia això, ell. El temperament i la vocació el duïen al treball afable, a l'actitud conciliadora, a una docta serenitat, i mai no hi va renunciar [...] La va assumir com va poder, i com va saber, i va saber i poder amb plena consciència de les dificultats que li venien al damunt. Ho feia per la llengua: no solament per la llengua, però sobretot per la llengua [...] De tots els mèrits que li hem de reconèixer, aquest serà, a la llarga, el més indiscutible, i alhora la més incitant de totes les seues lliçons. Ell havia «triat»: trià una fidelitat al poble i a l'herència cultural que el poble -el «poble valencià»- ha rebut i a la qual no pot renunciar sense renunciar a ser un «poble».

Joan Fuster, dins *Homenatge Sanchis Guarner*,
Generalitat Valenciana, 1985, p. 36-37.

- Joan Fuster i Manuel Sanchis Guarner van mantenir durant molts anys una intensa relació d'amistat, però més enllà de la relació humana, quin aspecte s'hi destaca en el text de l'il·lustre professor?

RECONeixEMENTS

Al llarg de la seua vida, Manuel Sanchis Guarner va rebre nombrosos premis i homenatges per part d'entitats i institucions culturals i acadèmiques en reconeixement a la seua producció escrita, a la seua dedicació a l'estudi de la llengua i al seu compromís cívic, com ara el premi Cerdà Reig de la Diputació de València els anys 1963 i 1974, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (1974), el premi Unitat de la Llengua (1981), la Medalla de la Universitat de València (1996) i la Distinció de la Generalitat Valenciana al mèrit cultural (1997).

A més a més, la seua obra i figura ha sigut objecte del reconeixement popular. Tant és així que cinquanta-set pobles del País Valencià, un del Principat i dos de les Illes Balears han retolat uns via urbana al lingüista valencià.

LINGÜISTES AL CARRER

1. Consulteu el web elaborat per Jesús Bernal Imatgies (<https://www.imatgies.com/2021/11/manuel-sanchis-guarner-un-linguista-pel-carrer/>) on trobareu informació sobre les retolacions de noms de carrers a lingüistes i un mapa que recull totes les poblacions: <https://goo.gl/HGm4mc>
2. Com se l'anomena en la major part de les poblacions?
3. Visualitza en el mapa les fotografies dels carrers amb el nom de Sanchis Guarner.

4. Anota alguns dels atributs pels quals se'l coneix, per exemple, professor Sanchis Guarner:

Unitat didàctica per Josep Daniel Climent
Maquetació Jordi Soriano

ACPV - CARRER DE SANT FERRAN,12 - VALÈNCIA 46001 - TEL.96 315 77 99 - WWW.ACPV.CAT